

НАРЕДБА ЗА КОМАНДИРОВКИТЕ В СТРАНАТА

В сила от 01.01.1987 г.

Приета с ПМС № 72 от 30.12.1986 г.

Обн. ДВ. бр.11 от 10 Февруари 1987г., изм. ДВ. бр.21 от 15 Март 1991г., изм. ДВ. бр.2 от 7 Януари 1994г., изм. ДВ. бр.62 от 11 Юли 1995г., изм. ДВ. бр.34 от 29 Април 1997г., изм. ДВ. бр.40 от 30 Април 1999г., изм. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2008г.

Раздел I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 1994 г.) С тази наредба се определят условията за командироване в страната, размерите на командировъчните пари (пътни, дневни и квартирни), редът за отчитането им, както и правата и задълженията на командировашите и командированите.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) Командировките се определят в календарни дни и включват дните за изпълнението на задачата, дните на пътуването и почивните и празничните дни.

Чл. 3. (1) Командированият спазва установеното работно време на предприятието, в което е командирован.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) Когато изпълнението на задачата не е пряко свързано с работата на предприятието, в което е командирован, командированият сам определя работното си време, като се ръководи от установеното за него работно време и от необходимостта да изпълни задачата в рамките на дните, определени със заповедта за командировката.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) (1) Командированият за времето на командировката има право да получи освен брутното си трудово възнаграждение и командировъчни пари при условията и в размерите, определени с тази наредба. Брутното трудово възнаграждение не може да бъде по-малко от определеното по чл. 228 от Кодекса на труда.

(2) Когато със заповедта за командировка е разпоредено командированият в мястото на командировката да извърши работа, за която се предвижда трудовото възнаграждение да се определя според изработеното, той получава освен командировъчни пари и трудово възнаграждение в зависимост от изработеното, но не по-малко от уговореното трудово възнаграждение по основното му трудово правоотношение.

(3) Командировъчните пари се заплащат от работодателя, командировал работника или служителя.

Чл. 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) По изключение може да бъде командирован работник или служител от друго предприятие само при взаимно писмено съгласие между него, работодателя му и командировашия. В тези случаи изплащането на командировъчните пари е за сметка на командировашия, ако не е уговорено друго.

(2) Могат да бъдат командировани с тяхно съгласие и лица, които работят на

обществени начала, самодейци и др., когато се изпращат за изпълнение на възложена задача вън от постоянното им местоживееие.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) Работниците или служителите, които работят по съвместителство в друго предприятие, могат да бъдат командироваии от него само при съгласие на работодателя по основното им трудово правоотношение.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) (1) Не се считат командироваии лицата, които:

1. извършват постоянната си работа през време на пътуването - работници от локомотивни и други превозни бригади, шофьори, летци, моряци, ловни и риболовни надзиратели от подвижната охрана и др.;

2. изпълняват служебни задачи в границите на населените места, където е мястото на работата им, определено при възникване на трудовото правоотношение;

3. пътуват като пласьори на материали, стоки, продукция и в други случаи по граждански договори без предварително определен маршрут и възнаграждението им се определя в процент върху реализирания приход-оборот.

(2) Не се заплащат командировъчни пари на работниците, които получават допълнителни възнаграждения, включващи и командировъчните пари, освен ако с акт на Министерския съвет е предвидено друго.

Раздел II. РЕД ЗА КОМАНДИРОВАНИЕ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.)

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., отм., бр. 2 от 1994 г.)

Чл. 8. (1) Командировките се извършват въз основа на предварително издадена писмена заповед.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) При особени обстоятелства, когато се налага незабавно заминаване, командироването може да се извърши и по устно нареждане на командировачия, който в 3-дневен срок е длъжен да издаде писмена заповед.

(3) Може да не се издава заповед за командировка на прокурори и следователи във връзка със станали произшествия.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 1994 г.) За министрите, ръководителите на ведомства и предприятия, областните управители, председателите на общинските съвети и кметовете на общини писмена заповед за командироване не се издава. Разходите за командировките на тези лица се изплащат въз основа на представени документи, изискващи се по тази наредба. След изтичане на всяко тримесечие се изготвя писмен отчет за получените командировъчни пари, който се одобрява от съответния колективен орган, а когато няма такъв - от длъжностното лице, с което е сключен съответният договор, или от упълномощено от него лице.

Чл. 9. (1) В заповедта за командироване се посочват:

1. (изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) наименованието на предприятието и длъжностното лице, което издава заповедта;

2. трите имена и длъжността на командированото лице;

3. мястото на командироването;

4. задачата, за която лицето се командирова;

5. времетраенето на командировката;

6. (изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) командировъчните дневни, пътни и квартирни пари, на които командированият има право;

7. начинът на пътуването и други данни, които имат значение за определяне правото и размера на командировъчните пътни пари;

8. необходимостта и видът на отчета за извършената работа;

9. (изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г., бр. 62 от 1995 г., в сила от 1 юли 1995 г., бр. 34 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.)

(2) Изменение на времетраенето на командировката или други промени могат да се извършват само с нова писмена заповед.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) Заповедта за командировка се издава от работодателя или от упълномощено от него длъжностно лице.

(2) Заповедта за командировка или командировъчното удостоверение се заверява и датира от упълномощено служебно лице и се подпечатва с печата на предприятието, в което е командировано лицето. Задължително се отбелязва дали е ползвана служебно безплатна храна или безплатна квартира. В случаите, когато командировката е на обект, където няма печат, заверката се извършва само с подпис на отговорно служебно лице.

Раздел III. ПЪТНИ ПАРИ

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) На командирования се заплащат пътни пари за отиване до мястото на изпълнение на задачата и обратно, както и превозните разноски за обществен транспорт в чертите на населеното място.

Чл. 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) Когато между населеното място, където е мястото на постоянната работа, и мястото на командироването има повече от един вид превозно средство (самолет, експресен влак, бърз и обикновен влак, автобус, кораб и др.), то се определя по преценка на командирования, като се вземат предвид условията на преvoза, естеството на извършваната работа, необходимото време и др. Видът на превозното средство се посочва в заповедта за командировка.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.)

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) (1) Когато в заповедта за командировка е посочено командированият да пътува с лично моторно превозно средство, се изплащат пътни пари, равни на равностойността на изразходваното гориво по разходни норми, определени от производителя на моторното превозно средство, за най-икономичния режим на движение.

(2) В случаите по ал. 1 в заповедта за командировка задължително се посочват данните за вида и марката на личното моторно превозно средство, за разхода, вида и цената на горивото, за маршрута и разстоянията в километри по републиканската пътна мрежа, по които се установяват пътните пари.

(3) Когато с командирования по ал. 1 пътуват и други командировани лица, командированият изплаща пътни пари само на него.

Чл. 14. На лицата, командировани да придружават чуждестранни гости, се заплащат пътни пари по цени на превоз, ползван от гостите.

Чл. 15. На командированите не се заплащат пътни пари:

1. (изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) когато ползват безплатен превоз;

2. (зал. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.)

3. (зал. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.);
4. за отиване до мястото на командироването, когато се намират там на друго основание;
5. за връщане в мястото на постоянната работа, когато виновно не се завърнат своевременно след изпълнение на служебната задача.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) Когато командированите имат право на пътуване по намалени тарифи, независимо дали то е използвано, пътните пари им се заплащат по тези тарифи.

(Ал. 2 отм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.)

Чл. 17. Когато няма възможност да се ношува в мястото на командировката, на командирования се разрешава да ношува в съседно селище и му се заплащат съответните пътни разноски.

Чл. 18. На командированите за повече от 1 месец може да се разрешава един път месечно през някой от почивните и празничните дни да се завръщат в мястото на постоянната си работа, като им се заплащат пътните разноски. За тези дни не се заплащат дневни пари. Квартирни пари се заплащат само в случаите по чл. 26 ал. 1.

Раздел IV. ДНЕВНИ ПАРИ

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г., бр. 62 от 1995 г., в сила от 1 юли 1995 г., бр. 34 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г., изм. - ДВ, бр. 2 от 2008 г., в сила от 01.01.2008 г.) На командирования, когато остава да ношува в мястото на командировката, се заплащат дневни пари в размер 20 лв. за всеки ден от командировката.

(2) На командирования, който изпълнява служебните си задължения през по-голямата част от работното време в друго населено място без ношуване, се изплащат дневни пари в размер 50 на сто от размера по ал. 1.

(3) За дните, през които командированият се е завърнал в постоянната си месторабота за доклади, проучвания и други, дневни пари не му се заплащат.

Чл. 20. (Отм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.).

Чл. 21. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) На командирования се заплащат дневни пари в размер до 200 на сто от размера по чл. 19, ал. 1 по преценка на командировация в следните случаи:

1. при придружаване на чуждестранни гости;
2. при провеждане на международни прояви;
3. (изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) за отразяване посещението на чуждестранни официални правителствени делегации - журналисти, кореспонденти и др.;
4. (нова - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) при съвместно изпълнение на обекти и задачи с чуждестранни специалисти.
5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) в други подобни случаи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) Придружителят по т. 1 на предходната алинея получава и еднократно за дребни разходи до 200 на сто от размера по чл. 19, ал. 1 за времето на придружаването.

Чл. 22. (Отм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.).

Чл. 23. Не се заплащат дневни пари при ползване служебно на целодневна безплатна храна в мястото на командировката или когато тя се изпълнява в мястото, където фактически живее командированият или неговото семейство.

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) Командированият, който е заболял по време на командировката, получава дневни пари за цялото време, през което здравното му състояние не позволява да изпълнява възложената задача или да се завърне в постоянното си място на работа.

(2) Когато заболялият постъпи на лечение в болнично заведение, дневни пари не се заплащат.

Чл. 25. (Отм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.)

Раздел V. КВАРТИРНИ ПАРИ

Чл. 26. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) На командирования се заплащат квартирни пари за нощуване в мястото на командировката в размер на действително платеното, установено по представен документ на името на командирования, но не повече от утвърдената от командирования сума за една нощувка. Не се допуска компенсация между отделните нощувки.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., отм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) Таксата за резервация на легла, ако е платена, както и курортната такса се заплащат допълнително срещу представен документ.

Чл. 27. Не се заплащат квартирни пари, когато е ползвана безплатна държавна или обществена квартира, когато командировката е в населеното място, където живее командированият или семейството му, и в случая по чл. 24, ал. 2.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., доп. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) На командирования за придружаване на чуждестранни гости или специалисти квартирни пари се заплащат по документ за действително платената такса за едно легло за нощуване в хотела, в който са настанени чуждестранните гости или специалисти.

Раздел VI. ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛ

Чл. 29. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) Командированият е длъжен в 3-дневен срок след завръщането си от командировка да даде отчет за извършената работа. Ръководителите са длъжни в 5-дневен срок да вземат становище по отчета.

(2) Командированите, които отчитат резултатите от работата си в отделен документ - ревизионен акт, следствен протокол и др., могат да не правят отчет за извършената работа.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) Командированият следи за ефективността на извършените командировки. Той разпорежда вземането на съответни мерки в зависимост от задачата, която е била възложена на командированите, и резултатите от нейното

изпълнение.

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 1994 г., изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) Бюджетните предприятия, включително и тези на извънбюджетна сметка, изплащат командировъчни пари в размерите, определени съгласно наредбата, и в рамките на утвърдените им за тази цел средства с бюджетите и извънбюджетните сметки за съответната година.

Чл. 31. (Нов - ДВ, бр. 21 от 1991 г., изм., бр. 2 от 1994 г., изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) Разходите за изплатените командировъчни пари се отчитат като разходи за съответната дейност.

Чл. 32. (Нов - ДВ, бр. 21 от 1991 г.) Командировъчните пари се изплащат срещу представяне на:

1. заповед за командировка, а в случаите по чл. 8, ал. 2 и 3 - командировъчно удостоверение;

2. препис от писмен отчет, когато това се изисква със заповедта за командировка;

3. сметка за дължимите суми или авансов отчет, ако преди заминаването е получен служебен аванс, към който се прилагат документи за извършените разходи:

а) (изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) документ за платена такса за резервация на легла, нощувка и курортна такса; размерът на квартирните пари задължително се утвърждава от командировачия; утвърденият размер може да бъде по-голям от първоначално определения със заповедта за командировката;

б) (изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) размерът на пътните пари се изплаща в рамките на определения от командировачия срещу представяне на билет или друг документ, удостоверяващ извършения разход; билетът се представя във всички случаи, когато пътуването е извършено със самолет.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Неотчетените командировки се уреждат и отчитат по досега действащите нормативни актове.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 215 във връзка с чл. 121 от Кодекса на труда и влиза в сила от 1 януари 1987 г.

§ 3. Тази наредба отменя:

1. Наредбата за служебните командировки в страната и обезщетенията при преместване на работа в друго населено място (обн., ДВ, бр. 39 от 1978 г.; изм., бр. 3 от 1980 г., бр. 100 от 1981 г. и бр. 8 от 1985 г.).

2. В точка 2 на специфичните разпоредби към раздел 1 на Таблицата за размерите на лекторските и други възнаграждения, приета с ПМС № 26 от 1986 г. (ДВ, бр. 43 от 1986 г.), думите "като лекторите получават дневни пари само за дните, когато не са изнасяли лекции" се заличават. Заличават се и т. 6 от специфичните разпоредби към раздели II, III, IV и V на същата таблица.

§ 4. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.) Контролът по прилагането на наредбата се възлага на Министерството на труда и социалната политика и на Министерството на финансите, които дават указания съобразно своята компетентност,

както следва:

1. Министерството на труда и социалната политика:
  - а) по раздел I. Общи положения;
  - б) по раздел IV. Дневни пари.
2. Министерството на финансите:
  - а) (изм. - ДВ, бр. 2 от 1994 г.) по раздел II. Ред за командироване;
  - б) по раздел III. Пътни пари;
  - в) по раздел V. Квартирни пари;
  - г) по раздел VI. Отчетност и контрол.

§ 5. (Нов - ДВ, бр. 21 от 1991 г., отм. - ДВ, бр. 40 от 1999 г.)

Заключителни разпоредби
КЪМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 ОТ 21 ДЕКЕМВРИ 2007 Г. ЗА ИЗМЕНЕНИЕ
НА НАРЕДБАТА ЗА КОМАНДИРОВКИТЕ В СТРАНАТА, ПРИЕТА С
ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 72 НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ 1986 Г.

(ОБН. - ДВ, БР. 2 ОТ 2008 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

§ 2. Постановлението влиза в сила от 1 януари 2008 г.

§ 4. Постановлението влиза в сила от 5 юли 1999 г.